

AIGÜES CORRUPTES ALS AIGUAMOLLS DE PALS

Pals no és només un dels pobles més bonics de Catalunya i un privilegiat mirador de l'Empordanet —Josep Pla *dixit*—. És també el focus d'un conflicte amb ressonàncies caciquistes i implicacions polítiques tèrboles. La declaració d'una zona d'aiguamolls propera a la platja com urbanitzable ha generat una àmplia protesta popular a les comarques gironines, alhora que ha introduït problemes de convivència entre els 1.800 habitants d'aquesta vila, enfrontats per uns interessos particulars —molt identificats— que s'imposen sobre els públics.

La història comença quan l'avi Coll —«indiano» que havia fet fortuna a Cuba— comprà, amb molta visió de futur, els terrenys propers a la llarga platja de Pals i Begur. Els seus descendents, quan es produí el boom turístic, es dedicaren de valent a la tasca d'urbanitzar-los i, fruit de la seva intensa vocació immobiliària, els Coll són una de les famílies més riques de la Costa Brava.

La seva finca «Arenales del Mar» és, avui, un eixam de xalets que viuen en veïnatge amb les instal·lacions de Ràdio Liberty. Dels quatre sectors en què se subdivideix la propietat, tres ja estan edificats des de fa anys i només queda lliure d'asfalt la zona de la Bassa d'en Coll, situada en la part més propera a Torroella de Montgrí.

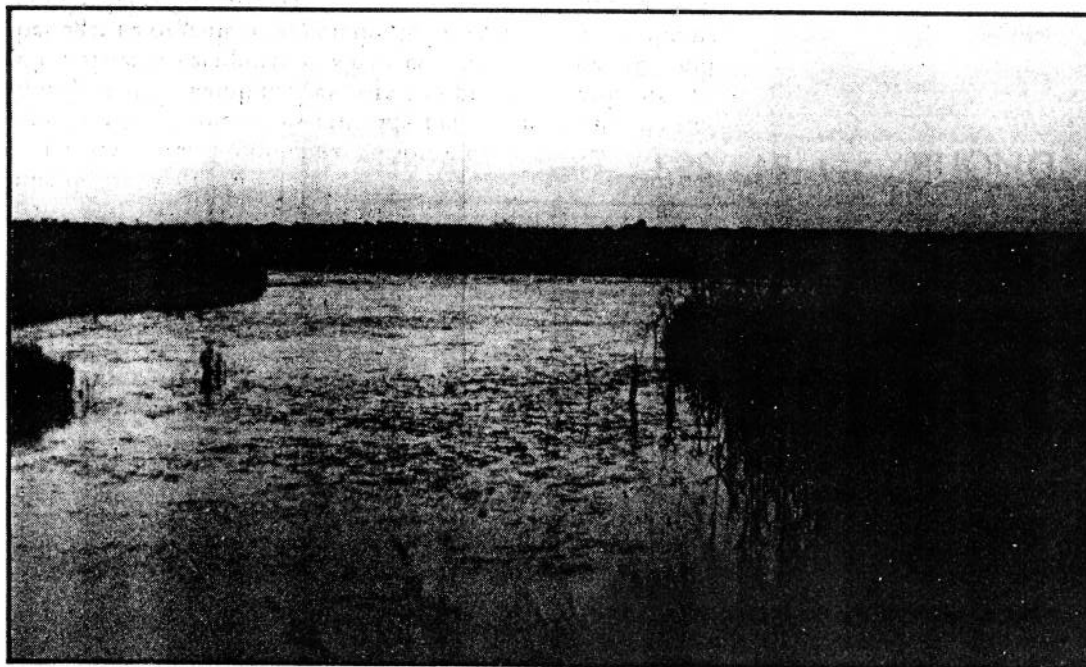
L'any 1974, la família Coll entrà en tractes amb l'empresa immobiliària Star (vinculada directament al Banc Urquijo) per bastir a la zona de la bassa una urbanització d'alt *standing* i un gran port interior, a l'estil d'Ampuriabrava. L'equip d'arquitectes BCG, de Barcelona, dissenyà un avantprojecte en què es preveia la construcció de tres hotels, un centre polivalent, xalets i apartaments amb una capacitat global per a 7.500 residents.

El Pla Parcial d'Ordenació del 4t. sector d'«Arenales del Mar» sortí a informació pública l'any 1976. Però les coses ja havien començat a canviar en aquest país i es qüestionava críticament el model especulatiu i urbanístic que havia malmès la Costa Brava durant el franquisme. L'any 1977, i davant la forta oposició popular que mereixé aquest projecte (fins i tot el Col·legi d'Arquitectes s'hi pronuncià en contra), la Comissió d'Urbanisme de Girona decidí paraitzar la seva tramitació.

Aiguamolls sense protecció

La finca de la família Coll forma part del conjunt d'aiguamolls del Baix Empordà, situats al voltant de la desembocadura del Ter. L'interès ecològic, ornitològic i botànic d'aquesta zona ha estat recalcat per prestigiosos científics catalans i internacionals, que han valorat la seva utilització per part de les aus migratòries. En aquest sentit, el biòleg gironí Ramon Fortià obtingué un dels premis Príncep d'Astúries per un treball sobre els aiguamolls que ara es volen urbanitzar.

El Parlament de Catalunya, durant la passada legislatura, debatí i aprovà una llei per protegir aquests ecosistemes únics. El projecte inicial preveia la conservació dels aiguamolls del Muga i del Fluvià (Alt Empordà) i del Ter (Baix Empordà). Però una iniciativa encapçalada per l'aleshores parlamentari Joan Hortalà (que algunes fonts indiquen que tenia interessos urbanístics al municipi de Tor-



Els aiguamolls de Pals, víctimes de l'especulació i els interessos caciquistes de sempre.

roella) i abonada per Convergència i Unió, aconseguí limitar la protecció als aiguamolls de l'Alt Empordà i deixar per a més endavant l'aplicació de mesures similars a les del Baix Empordà.

Malgrat això, la resta de grups polítics —tot acceptant la solució com un mal menor— donaren el seu suport a la llei 21/1983. Ara per ara, l'única protecció que tenen aquests aiguamolls és la qualificació de «zona natural d'interès cultural», atorgada pel ministeri de Cultura fa catorze anys.

Servià Cantó S.A.

En aquest context, l'Ajuntament de Pals decidí procedir a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana. Val a dir que el consistori està presidit per l'industrial Pere Servià Costa, que encapçalà la llista única de CiU a les darreres eleccions municipals. Pere Servià és l'hereu de l'empresa constructora Servià Cantó, especialitzada en obres públiques i que compta amb un dels pares de maquinària més importants d'Espanya. El seu pare fou batlle en temps de Franco i la família Servià és una de les de més influència de l'Empordà.

La seva gestió municipal —sobretot pel que fa a les escoles— és criticada pels veïns que, just ara —i amb moltes pors més pròpies d'un sistema caciquista— s'han començat a bellugar i a organitzar al voltant de l'Associació de Veïns La Sardana.

El 18 de juny de l'any passat, el nou Pla General sortí a informació pública. La sorpresa fou majúscula quan hom comprovà que la zona d'aiguamolls prenia la qualificació d'«urbanitzable no programada»; és a dir, es

deixava la porta oberta per a la seva destrucció. L'Ajuntament s'emparà dient que a Pals no hi ha aiguamolls i que compta amb el suport de la Comunitat de Regants. Però dona la casualitat que el seu president, que viu a Barcelona, és «Balti» Parera, l'hereu de la família Coll.

Per la seva banda, més de vint entitats culturals, polítiques, esportives, científiques i sindicals de les comarques gironines han presentat recursos contra aquesta mesura. També tres direccions generals de la Generalitat han redactat informes contraris a la seva realització i les organitzacions ecologistes hi han abocat la seva protesta.

Però els interessos del binomi Coll-Servià passen per sobre d'aquesta oposició. CDC de Girona els fa costat, en especial el diputat Josep López de Lerma, i la coalició CiU derrotà, la passada setmana, al Parlament, una proposició no de llei per protegir els aiguamolls que havia presentat ERC amb el suport de PSC i PSUC.

El diputat Manel Nadal, del grup parlamentari socialista, esmentà en el debat els estrets vincles econòmics que lliguen l'empresa Servià Cantó amb la Generalitat (obres per valor de 1.600 milions de pessetes; uns deutes estimats en 260 milions; aval de la CARIC per 100 milions de pessetes; vincles familiars de prohoms de CDC amb els «poders fàctics» de Pals, etcètera. Les tranquil·les aigües dels aiguamolls de Pals fan olor d'aigua corrompuda.

Jaume Reixach